Berat Kandili
Gönderen Kadir Hatipoglu - Şubat 22 2024 01:00:00

    Berat Kandili Muhterem Müslümanlar! Cenab-ı Hakk'ın kullarına maddî ikramları olduğu gibi manevî ihsanları da vardır. Bu ihsana eren kimseler, büyük bir mazhariyete nail olurlar. Rabbimizin bize olan maddî ve manevî lütufları, İlâhî ikramları arasında mübarek geceler de vardır. Bunlara «Kandil geceleri» adı verilmektedir. Bu gecelerden biri de Berat gecesidir. Berat, Arapça berâe-berâet kelimesinin Türkçeleşmiş halidir. Kur’an’da “Berae” kökünden 25 kelime bulunmakta olup, bunlardan sadece iki tanesi “Beraet” şeklinde geçmektedir. Berâet, iki şey arasında ilişki olmaması; kişinin herhangi bir yükümlülükten kurtulması veya yükümlülüğün bulunmaması anlamındadır. Istılah olarak berat ise, Allah’ın affı ve bağışlaması, günah, borç ve cezadan kurtulmak gibi anlamlara gelmektedir. Beratın özünde, günahlardan arınma ve Yüce Allah’ın rahmet ve mağfiretine ulaşma amacı vardır. Bu gecede Allâh'ın affı ve bağışlamasının çok olacağı müjdelendiğinden, bu geceye “Berat Gecesi” denilmiştir. Berat gecesi hicri aylardan şaban ayının onbeşinci gecesidir.   Berat Gecesi için Arapça eserlerde “şabanın ortasındaki gece”, “mübarek gece”, “rahmet gecesi” ve “sak (belge) gecesi” manalarına gelen terkipler kullanılmaktadır[1]. Kuranı kerimde
فِيهَا
يُفْرَقُ
كُلُّ اَمْرٍ
حَكِيمٍ,
اِنَّآ
اَنْزَلْنَاهُ فِى
لَيْلَةٍ
مُبَارَكَةٍ
اِنَّا
كُنَّا
مُنْذِرِينَ,
وَالْكِتَابِ الْمُبِينِ,
حم Cenab-ı Hak okuduğumuz âyet-i kerimelerde buyurmaktadır ki: «Ha mim. (Halâl ile haramı vesair hükümleri) açıkça bildiren (bu) kitaba yemin ederim ki, hakikat, biz onu mübarek bir gecede indirdik. Gerçek biz (onunla kâfirlerin uğrayacakları azabı) haber vericileriz. (O, bir gecedir ki) her hikmetli iş, nezdimizden sâdır olan bir emirle, o zaman aynlır» (Duhan suresi 1-4). Kur'ân-ı Kerim, berat gecesinde Levh-i Mahfuz'dan alınmış ve bir bütün hâlinde dünya göğüne indirilmeye başlanmıştır. Bu gecenin mübarek oluşunun başlıca sebebi de bundadır. Kur'ân-ı Azimüşşan inmezden önce insanoğlunun efkârını dalâlet, kalbini küfür bulutlan kaplamıştı, insan mabud-ı hakikîyi bırakmış, taşlara, ağaçlara ve putlara tapmaya başlamıştı. Abdin ibadet ve itaat bağları kopmuş, insan denilen tabiri caizse insanlığını unutmuştu.. Cinayet ve rezaletler, sayılamayacak kadar çok, yazılamayacak kadar bayağı idi. İşte bu duruma gelen yeryüzüne, Kur'ân-ı Kerim'in inmesinin birinci kademesi, Şâbân-ı

Şerifin onbeşinci gecesine tesadüf ettiğinden dolayı bu gece müstesna bir değer taşımaktadır. Bu gece hürmetine, birçok günahlar bağışlandığı için, BERAT GECESi adını almıştır. Ibn-i Mâce'nin Hazret-i Ali (r.a.) den rivayet ettiği bir hadîs-i şerifte buyrulmaktadır ki: قَالَ
رَسُولُ
اللَّهِ ـ صلى
الله عليه
وسلم ـ ‏"‏ إِذَا
كَانَتْ
لَيْلَةُ
النِّصْفِ
مِنْ
شَعْبَانَ
فَقُومُوا
لَيْلَهَا
وَصُومُوا
يَوْمَهَا ‏.‏
فَإِنَّ
اللَّهَ
يَنْزِلُ
فِيهَا
لِغُرُوبِ
الشَّمْسِ
إِلَى
سَمَاءِ
الدُّنْيَا
فَيَقُولُ
أَلاَ مِنْ
مُسْتَغْفِر&#16
13; فَأَغْفِرَ
لَهُ أَلاَ
مُسْتَرْزِق&#16
12;
فَأَرْزُقَه&#16
15; أَلاَ
مُبْتَلًى
فَأُعَافِيَ&#16
07;ُ أَلاَ كَذَا
أَلاَ كَذَا
حَتَّى
يَطْلُعَ
الْفَجْرُ ‏" “Şaban ayının 15. gecesi olduğunda o geceyi ibadetle geçirin, gündüzünde de oruç tutun. Çünkü Yüce Allah, bu gece güneşin batışından fecre kadar (olan sürede) dünya semasına rahmetiyle tecelli eder ve ‘Tövbe eden yok mu, tövbesini kabul edeyim! Rızık isteyen yok mu, rızık vereyim! Şifa isteyen yok mu, şifa vereyim!.. Başka isteği olan yok mu, ona da istediğini vereyim”[2].

                                Muhterem Müslümanlar! Bu gecede beş büyük haslet vardır: Birincisi: Hikmetli her iş bu gece tefrik ve vazife sahiplerine tevzi olunur. Levh-i Mahfuz'daki İlâhî takdirler arasından o sene içinde cereyan edecek, hadise ve olayların icrasına bu geceden itibaren başlanır ve Kadir gecesinde tamamlanır. Erzakla ilgili nüsha, Mikâil aleyhisselâma, harb, zelzele ve diğer felâketlerle ilgili nüsha, Cebrail aleyhisselâma; kulların işleriyle ilgili nüsha, Hazret-i Azrail'e verilir. ikincisi: Bu gece yapılan ibadetin fazileti pek büyüktür. Hazret-i Âişe validemiz şöyle naklediyor: Bir gün Hazret-i Peygamber yanıma girdi, elbisesini çıkardı. Biraz durduktan sonra tekrar giyindi. Ortaklarımdan birinin yanına gidecek diye beni bir kıskançlıktır aldı. O, dışarı çıkınca ben de peşine takıldım. Bakiü'l-Garkad denilen kabristana vardı. Mü'minlere ve şehidlere duâiar etti. Kendi yaptığımdan kendim utandım ve «Anam babam sana feda olsun. Sen Rabbinin rızası peşinde, bense dünya peşindeyim», diyerek geri döndüm. Biraz sonra Resûlullah da içeri girdi. Benim sık sık nefes alışımın sebebini sordu. Kendisine olup bitenleri anlattım. Buyurdular ki: «Allah'ın Resulü sana haksızlık edecek diye mi korkuyorsun?». Re-sûl-i Ekrem elbisesini çıkardıktan sonra «Bu gece ibadet yapmama müsaade eder misin?» dedi, ben de: «Anam babam sana feda olsun, evet, cevabını verdim.» Namaz kılmaya başladı. Bir ara secdede o kadar çok kaldı ki, endişelendim ve yoklarken elim ayağına dokunmuş olacak ki kımıldadı. Ben de hayatta olduğuna kanaat getirerek sevindim. Secdede şöyle dua ediyordu: . " «Ya Allah, azabından afvine sığınıyorum, gadabından rızana iltica ediyorum. Senden sana sığınıyorum. Hiçbir senayı, senin nefsine karşı olan senana denk saymıyorum». Sabah olunca durumu kendisine haber verdim. «Bunları hem öğren, hem de başkalarına öğret. Bunları bana Cebrail öğretti» buyurdu. Üçüncüsü: Cenâb-ı Hak bu gecede Benî Kelb kabilesinin koyunlarının tüyleri sayısınca ümmet-i Muhammed'e rahmet eder. Hz. Âişe validemiz Peygamberimizi tanıtırken şöyle buyurmuştur: عَنْ عَائِشَةَ، قَالَتْ فَقَدْتُ النَّبِيَّ ـ صلى الله عليه وسلم ـ ذَاتَ لَيْلَةٍ فَخَرَجْتُ أَطْلُبُهُ فَإِذَا هُوَ بِالْبَقِيعِ رَافِعٌ رَأْسَهُ إِلَى السَّمَاءِ فَقَالَ ‏"‏ يَا عَائِشَةُ أَكُنْتِ تَخَافِينَ

أَنْ يَحِيفَ
اللَّهُ
عَلَيْكِ
وَرَسُولُهُ
‏"‏ ‏.‏ قَالَتْ
قَدْ قُلْتُ
وَمَا بِي
ذَلِكَ
وَلَكِنِّي
ظَنَنْتُ
أَنَّكَ
أَتَيْتَ
بَعْضَ
نِسَائِكَ ‏.‏
فَقَالَ ‏"‏
إِنَّ
اللَّهَ
تَعَالَى
يَنْزِلُ
لَيْلَةَ
النِّصْفِ
مِنْ
شَعْبَانَ
إِلَى
السَّمَاءِ
الدُّنْيَا
فَيَغْفِرُ
لأَكْثَرَ
مِنْ عَدَدِ
شَعَرِ
غَنَمِ
كَلْبٍ ‏"‏ "Bu gece (Şaban'ın onbeşinci gecesi) Peygamber (s.a.v.)’i (odanın içinde) aramaya başlamıştım ki (O’nu) başını secdeden kaldırırken buldum. Buyurdu ki: “Ey Aişe, Allah ve Rasulü’nün seni korkutmasından mı korktun? dedim. Hz. Aişe validemiz “Diğer hanımlarından birinin yanına gittiğini zannettim” dedi. Peygamberimiz buyurdu ki Allah Teâlâ Şabanın 15.gecesinde (bu gecede) dünya semasına iner, Ben-i Kelb kabilesinin koyunlarının tüyleri sayısınca insanları bağışlar."[3] Dördüncüsü: Mağfiretin husulüdür. Peygamber Efendimiz buyuruyor ki: إنَّكَ ما
دعوتَني
ورجوتَني
غفرتُ لكَ
عَلَى مَا
كَانَ فيكَ
ولا أُبالي. يا
ابنَ آدمَ لوْ
بَلَغَتْ

ذُنُوبُكَ
عَنَانَ
السَّمَاءِ
ثُمَّ
استغفرتَني
غفرتُ لكَ ولا
أُبالي. يا
ابنَ آدمَ
إنَّكَ لوْ
أتيتني
بِقُرابِ
الأَرْضِ
خَطَايا
ثُمَّ
لَقِيتَني لا
تُشرِكُ بي
شيئاً
لأتيتُكَ
بِقُرابِهَا
مَغفِرةً".   Enes b. Malik (r.a.) Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’i şöyle buyururken dinledim dedi: “Allah Teâlâ şöyle buyurdu: Ey Âdemoğlu! Sen bana dua ettiğin ve benden affını umduğun sürece, işlediğin günahlar ne kadar çok olursa olsun, onların büyüklüğüne bakmadan seni bağışlarım. Ey Âdemoğlu! Günahların gökyüzünü kaplayacak kadar çok olsa, sonra da benden affını dilesen, seni affederim. Ey Âdemoğlu! Sen yeryüzünü dolduracak kadar günahla karşıma gelsen; fakat bana hiçbir şeyi ortak koşmamış olsan, şüphesiz ben de seni yeryüzü dolusu bağışla karşılarım.”[4]   Bu gecenin bereketinden istifade edemeyecek olanları da peygamberimiz şöyle anlatıyor.
عَنْ رَسُولِ
اللَّهِ ـ صلى
الله عليه
وسلم ـ قَالَ ‏"‏
إِنَّ
اللَّهَ
لَيَطَّلِع
فِي لَيْلَةِ
النِّصْفِ
مِنْ
شَعْبَانَ
فَيَغْفِرُ
لِجَمِيعِ
خَلْقِهِ
إِلاَّ
لِمُشْرِكٍ
أَوْ
مُشَاحِنٍ ‏"‏

Peygamber s.a.v.’den gelen bir rivayette ise "Allah Taala (c.c), Şa'ban ayının onbeşinci gecesi (kullarına rahmetle) nazar eder. Müşrikle, müşahin (kindar bencil) bu aftan yararlanamazlar."[5] Merhum Elmalılı Muhammed Hamdi YAZIR’ın Hak Dini Kur’an Dili isimli tefsirinde belirtildiğine göre anne ve babasını incitenler, büyücüler, başkalarına kin besleyenler içki düşkünleri bu gecenin faziletinden yararlanamazlar”[6]. خمس ليال لا ترد فيهن الدعوة: أول ليلة من رجب، وليلة النصف من شعبان، وليلة الجمعة، وليلة الفطر، وليلة النحر Başka bir hadiste ise "Beş gece vardır ki onlarda yapılan dualar geriye çevrilmez. Bunlar Recebin ilk (cuma) gecesi, Şabanın ortasında bulunan gece, Cuma gecesi, Ramazan Bayramı ve Kurban Bayramı geceleridir[7]. Beşincisi: Bu gece Peygamber Efendimiz'e şefaat selâhiyetinin tamamı verildi. Şöyle ki: Peygamber Efendimiz Şaban ayının onücüncü gecesi, ümmetine şefaat edebilmek için Allahü Teâlâ'ya niyazda bulundu. Kendisine, ümmetinin üçte birine şefaat etme selâhiyeti verildi. Ümmetine son derece düşkün bulunan Resûlullah, daha fazla kimseye şefaat edebilme arzusu ile yanıp tutuşmaktaydı. Ondördüncü geceyi de ibadetle ihya ve Cenab-ı Hakk'a şefaat dileğini tekrar etti. Ümmetinin üçte ikisine şefaat selâhiyeti verildi. Âlemlere rahmet olarak gönderilen Efendimiz, onbeşinci geceyi de ibadetle geçirdi ve Mevlâ'ya selâhiyetinin genişletilmesi için duada bulundu. Bunun üzerine ümmetinin tamamına şefaat selâhiyeti verildi.   - Bu geceye değer kazandıran hususlardan biri de kıblenin Kudüs istikâmetinden, Mescid-i Haram tarafına çevrilmiş olmasıdır   İslâmiyetin başlangıcında namazlar Kudüs'e Beytü'l-Makdis'e karşı eda edilmekte idi. Resûlullah, ceddi Hazret-i İbrahim'in kıblesi bulunan Kabe'ye yönelerek namaz kılmak için arzu taşıyor ve vahye intizar ediyordu. Bu hâl, hicreti takiben on altı ayı aşkın bir zaman böyle devam etti.   Hicretin ikinci senesi, Şaban ayının onbeşinci günü Efendimiz, Benî Seleme .yurduna varmıştı. Onların mescidinde öğle namazının farzını kıldırırken kıblenin değiştirilmesiyle ilgili şu âyet-i kerime geldi: قَدْ نَرَى تَقَلُّبَ وَجْهِكَ فِى السَّمَآءِ فَلَنُوَلِّيَنَّكَ قِبْلَةً تَرْضَيهَا فَوَلِّ وَجْهَكَ شَطْرَ

الْمَسْجِدِ
الْحَرَامِ
وَحَيْثُ مَا
كُنْتُمْ
فَوَلُّوا
وُجُوهَكُمْ
شَطْرَهُ
وَاِنَّ
الَّذِينَ
اُوتُوا
الْكِتَابَ
لَيَعْلَمُو&#16
06;َ اَنَّهُ
الْحَقُّ
مِنْ
رَبِّهِمْ
وَمَا اللهُ
بِغَافِلٍ
عَمَّا
يَعْمَلُونَ
« Ey peygamber! Biz, senin yüzünün göğe doğru çevrilip durduğu-nu, Allah ve Cibril’den haber beklediğini görüyoruz. Merak etme, elbette seni, hoşlanacağın bir kıbleye döndüreceğiz. Bundan böyle, yüzünü Mescid-i Ha-ram tarafına çevir. Nerede olursanız yüzlerinizi o yöne çevirin. Aslında kitap verilenler, kıblenin sadece Allah tarafından değiştirilebileceği bir gerçek oldu-ğunu çok iyi bilirler. Allah onların yaptıklarından habersiz değildir ki. (Bakara suresi 144). Peygamber 'Efendimiz, namaz içinde yönünü kıbleye, Kâ'be-i Muazzama tarafına çevirdi ve namazın geri kalan iki rek'atini Mescid-i Haram'a doğru kıldı. Bu mescide MESCÎDÜ'L-KIBLETEYN adı verildi. Bu gecenin feyzinden istifade edebilmek için kaza ve nafile namazlar kılmalı, Kur'ân okumalı ve dua etmelidir. Hatalarımıza tövbe edip Hakk'a yönelmeli ve yoksulları sevindirmelidir   [1] Halit ÜNAL, TDV. İslam Ansiklopedisi, İst.-1992, V/475-476 [2] İbn Mace, İkâmetü’s-Salât, 191 (I, 444) Hadis No:1388. [3] İbn Mace, İkametü’s-Salat, 191, (I, 444), H.No.1389 [4] Tirmizî, Daavât 98, (V, 458) H.No.3540; Ahmed İbni Hanbel, Müsned, V, 172; [5] İbn Mace, İkâmetü’s-Salât, 191 (I, 445) Hadis No:1390 [6] Elmalı, a.g.e. VI/4293 [7] Beyhaki, Sünen, Şuabül-İman, 3/342 (Daru’l-Kütübi’l-İlmiyye, Beyrut 1990)

islam ve Hayat,Güncel Vaaz ve Hutbeler